

Inddragelse og motivation

Dette er episode 1 i en ny podcastminiserie om børn og unge med alvorlige kriminalitetsproblematikker fra Social- og Boligstyrelsen. Podcasten er til for at inspirere dig som børne- og ungerådgiver eller kontaktperson til. Indholdet bygger på de nyeste anbefalinger og vidensgrundlag udgivet i 2024.

Effekten af enhver indsats er jo betinget af, at den, der skal modtage denne, også er motiveret for at få en eller anden form for hjælp.

Inddragelse og motivation spiller en afgørende rolle, hvis du som fagperson skal formå at lykkes med din indsats overfor børn og unge med alvorlige kriminalitetsproblematikker.

Grundlæggende set kan man jo sige, at de har brug for fuldstændig det samme, som alle andre unge eller andre mennesker har brug for. Og det er jo at blive både anerkendt og værdsat og føle sig betydningsfuld.

Når barnet eller den unge – med de fagprofessionelles hjælp – får givet udtryk for egne holdninger og synspunkter, dannes der et meget bedre grundlag for at arbejde videre i barnets eller den unges retning.

Børnene er jo ekstremt afhængige af, at børne og unge rådgiverne forstår deres hele livssituation.

Er det, jeg oplever, det bliver der ikke stillet spørgsmålstejn ved. Min fortælling bliver der ikke stillet spørgsmålstejn ved. Der bliver interesseret spurgt til min egen forståelse af det. Hvordan fanden kan man forstå det her? Og hvad kunne være fedt i stedet eller?

Målet med denne podcastserie fra Social- og Boligstyrelsen er at inspirere dig som fagperson med ny viden og anbefalinger til i endnu højere grad at kunne gøre en forskel for målgruppen.

Personen er en ung, som kom i et af vores anonyme rådgivningstilbud og var på det tidspunkt stadig i skolegående og blev efter relativt kort tid, hvor vi efter vi havde lært vedkommende at kende, ekskluderet fra skolen. Man kan sige, at det almindelige system har givet op eller har nået deres grænse.

Henrik Wiegman (udtales Wikman) er uddannet sygeplejerske men har de sidste mange år arbejdet som socialarbejder i De unges Hus i København. Derudover er han VISO-specialist.

VISO er Social- og Boligstyrelsens nationale videns- og specialrådgivningsorganisation, som tilbyder gratis vejledende rådgivning inden for det specialiserede socialområde og specialundervisningsområdet.

De unges hus er et anbringelsessted for socialt udsatte unge fra 12 til 23 år, der ofte er i kontakt med misbrug og kriminalitet.

Jeg ser en gavmild dreng på mange måder, som er vant til at tale og godt kan lide at tale og har nogle holdninger til forskellige ting. Har nogle drømme og har en drøm om at leve et frit liv. Han har også en drøm om at kunne være på landevejen, i et folkevognsrugbrød eller et eller andet. Hvor han kan bo i sit liv i højere grad end at bo et sted og så få det til at spille. Meget energi og meget glad for hash. Drengen selv havde også snakke om godt at ville have noget psykiatrisk udredning. Men fordi han ryger hash, så kan han ikke få psykiatrisk udredning. Så det han bad om, han bad om hjælp, men han fik det ikke. Og han fik det ikke på en måde, så han havde de her meget voldsomme reaktioner og endte med at blive indskrevet på en sikret institution til det, man kalder en pædagogisk observation.

Ann-Karina Henriksen kender udmærket til børn og unge som ham, Henrik beskriver her. Hun er docent ved Socialrådgiveruddannelsen på Københavns Professionshøjskole – og bruger sin hverdag på at forske indenfor socialområdet. Hun peger på, at børn og unge med alvorlige kriminalitetsproblematikker oftest har mere end en udfordring med i bagagen.

Så rigtig mange af de unge kan det være noget omkring nogle psykiatrinære problemstillinger eller diagnoser. Det kan ofte være nogle vanskelige skoleforløb, skolevægning, specialskole. Det er helt klassisk sådan forskellige grader af omsorgssvigt og traumebelastning. Og så er det jo sådan, det er misbrug det er selvskade, selvmordstruede, udadreagerende adfærd. Så det er en ret kompleks blanding af mange udfordringer, og det kan også være det, der kan gøre det lidt vanskeligt i virkeligheden at få lavet nogle indsatser, som er tilpasset dem, fordi der kan være nogle, der er rigtig gode til én type diagnose, og så vil de ikke have unge, som har et igangværende misbrug. Så kan der være steder, som har rigtig god misbrugsbehandling, men de vil ikke have nogle, som er udadreagerende eller kriminalitetstruede. Så på den måde så det der med at have mange problematikker i spil kan også gøre det svært at finde det rigtige tilbud.

Udover de mange forskellige typer af problematikker, som kan være iboende barnet eller den unge, så kan de erfaringer, som de har gjort sig med systemet, også være med til at spænde ben for opbygning af et godt samarbejde for dig som fagprofessionel.

Altså mange af de her unge har haft ret langvarig systemkontakt. Ikke bare med en børne- og ungeforvaltning, hvor der sidder en børne- og ungerådgiver eller en sagsbehandler. De har været

igennem PPR, de har været til udredning i psykiatrien, de har været i et børnehus. De har måske været i retten, de har haft kontakt med politiet, de har måske været i ungdomskriminalitetsnævnet. Børne- og ungeudvalget, hvis der har været beslutninger om tvang. Så det vi ser i hvert fald med de unge, som har mange afbrudte anbringelser og også ender i en kortere eller længere periode i sikret anbringelse eller delvis lukket anbringelse, det er, at de har langvarige og ret kompleks systemkontakt. Det påvirker samarbejdet på den måde, at hvis ikke man er meget opmærksom på, hvad det er for en historie, det her barn og sådan set også forældrene har med sig. Hvad er det for noget kontakt, de har haft med systemet igennem tiden? Så kan det være svært at forstå den måde, de møder den enkelte sagsbehandler på og mange af de her børn, når de når de der 14, 15, 16 år, så kan de godt virke som om de er ret uinteresserede i at blive kan man sige inddraget i forskellige typer af møder. Og de siger typisk sådan noget som: det er fint nok, og det har jeg ikke nogen mening om. Eller det gør du bare. Og så selv den mest velmenende børne- og unge rådgiver, som rigtig gerne vil inddrage barnet og høre deres perspektiv i forhold til at træffe en beslutning. De kan i virkeligheden have fornemmelsen af, at det her barn er jo ikke interesseret i at samarbejde. Jeg kan jo ikke rigtig få deres perspektiv frem. Og bare i forlængelse af det, så handler det for de her børn og unge også tit om, at når de har budt ind med, hvad der er vigtigt for dem, så har de rigtig ofte en oplevelse af, at det ikke har rigtig betydet noget for den beslutning, der er blevet taget. Og så kan man sige, så mister man jo lidt troen på, at det betyder noget, om man siger noget, og derfor siger man det er fint nok.

Udfordringen er jo næsten implicit i det første møde, fordi den unge kommer med en erfaringsbaggrund, hvor voksne grundlæggende set ikke er til at stole på, og hvor voksne ofte har en for dem negativ definerende dagsorden. Der er noget, de skal lade være med. Der er noget, de ikke må. Der er noget, de gør forkert. Så på den måde ved vi jo, at når den unge kommer, så skal vi gøre os umage. Så skal vi være imødekommende. Vi skal ikke være overfaldende. Men vi skal være imødekommende. Vi skal lynhurtigt mærke, hvad er det her for et menneske? Og det vil også sige, at når der kommer en ung med en kriminalitetsbaggrund eller med erfaringer fra det kriminelle miljø, så er det jo det, vi skal være nysgerrige på.

Inddragelse af barnet eller den unge er altafgørende for at sikre et succesfuldt forløb, når man har med personer at gøre med alvorlige kriminalitetsproblematikker. I Social- og Boligstyrelsens nye anbefalinger og vidensgrundlag udgivet i september 2024 er der et gennemgående fokus på netop inddragelse. Og samtidig det at få barnets eller den unges perspektiv. Og det giver ifølge vores to hovedpersoner rigtig god mening:

I socialt arbejde og i det at træffe de beslutninger, der har vi jo, der er vi jo altid optaget af det helhedssyn, så vi er optagede af at få så mange perspektiver med om et barns livssituation. Og der er jo ikke nogen, der sidder med den hele eller endegyldige sandhed om et barns situation. Det gør

barnet ikke. Det gør familien ikke. Men de sidder allesammen med vigtige bidder, og der er barnets lige såvel som forældrenes perspektiv jo rigtig vigtigt i at få etableret en helhedsforståelse af en livssituation. Men det er vi også, fordi de er så store eller gamle, at hvis ikke vi tilbyder dem noget, der giver mening for dem, så kan de godt finde på alternativer. Altså hvis man anbringer et barn et sted, hvor de ikke har lyst til at være, så løber de væk. Hvis man tilbyder en kontaktperson og insisterer på, at dem skal de mødes med, så kan det være, at de bare sidder og i virkeligheden ikke interagerer. Så man kan sige, at effekten af enhver indsats er jo betinget af, at den, der skal modtage den, også er motiveret for at få en eller anden form for hjælp.

Så er sagsakter ofte fyldt med voksnes forståelser af noget. Voksnes beskrivelser af en ung, voksnes forestillinger om den unge. Og det kan være fyldt med diagnostiske begreber, og det kan være fyldt med alle mulige gode og positive og negative ting. Men det er kendetegnende, at det er voksne, der forholder sig til den unge og ikke den unge, der forholder sig til sit eget liv og til sin relation til sin omverden. Heriblandt voksne. Så der er en tendens til at både at ansvaret ligger hos nogle og ved og ved og ved, at ansvaret ligger hos den unge, og at det er den unge, der er forkert. Og ved at tilbyde den unges perspektiver på nogle måder, så de professionelle voksne kan se barnet eller den unge fra nogle nye vinkler, så giver det handlemuligheder også for den voksne.

Som du sikkert ved, så trådte Barnets lov i kraft 1. januar 2024. Den understreger, at børn og unge skal ses i deres egen ret - hvilket bl.a. vil sige: At børn og unge skal inddrages løbende, og de har ret til indflydelse på deres egen sag. Deres retssikkerhed skal styrkes. Deres stemme skal høres uanset deres baggrund eller udfordringer. Så er spørgsmålet bare hvordan man som fagprofessionel bedst muligt skaber inddragelse?

Nogle af dem, som jeg tænker er rigtig dygtige til deres arbejde. De er gode til at finde ud af, Hvad er det, der er det brændende punkt for det her unge menneske? Hvad er det, de rigtig gerne vil lykkes med? Og så kan det godt være, at det er noget andet end. Altså typisk, når vi sådan kigger på det udefra, og vi også kigger på, hvad der er rigtig, rigtig vigtigt at have fokus på, så er det jo, at man skal jo. Du skal have, du skal bo et trygt sted, og du skal rigtig gerne gå i skole. Vi ved, at skolegang er noget af den vigtigste beskyttelsesfaktor i forhold til både kriminalitet og misbrug og alle mulige andre sociale problemer. Men hvis man har rigtig dårlige skoleerfaringer, så kan det godt være, at det ikke er dér, man starter. Så kan det godt være, at man starter med at finde ud af, om du vil rigtig gerne gå til fodbold, eller du vil rigtig gerne kunne trives nede i den ungdomsklub. Og så er det det, vi hjælper dig med. Og så arbejder vi hen imod, at du også kommer mere i skole.

Den her dreng var meget, meget bevidst om at have en drøm, som handler om det her liv i noget frihed. Og det kan jeg jo gestalte sig på mange forskellige måder. Men på det her tidspunkt var det i hvert fald det her med at have fire hjul under sig og kunne køre frit rundt i Europa. Når livet er svært, når det hele er sort, så i forhold til ham, så har det været meget fedt over et spil backgammon

eller over en burger eller hvad det nu kan være, og begynde at filosofere lidt over den der fremtid. Det der med, ja, altså i forhold til det her, så er der jo også noget vidunderligt i at være sig selv og selv bestemme. Men det også når han i nogle gange har mistet al motivation og håb. Jeg vil fandme bare, Og så kan I bare rende mig. Så er det jo væsentligt, at vi husker på det og gemmer det. Ikke fordi vi skal dosere det på de tidspunkter, hvor han ikke kan have med det at gøre. Men vi skal ligesom være vikarierende i håb og for de unge ofte og her helt konkret, når trangen til eller lysten til at flygte ind i en total kriminel verden og bare være der, hvor rammerne er kendte og hvis man træder ved siden af, så bliver man også lagt ned eller får nogle flade. Eller når man er skruet sådan sammen eller har de erfaringer, så kan det være en nem løsning. Der er også et fællesskab der. Vi har hinandens ryg og tror vi i hvert fald, og det leger vi, eller hvad det nu er, fordi sådan er det jo ikke helt i den virkelige verden. Men drømmen altså igen, så motivationen til det er jo også en drøm. En drøm om at have det godt. En drøm om at være tryk. En drøm om at have fællesskab. En drøm om at være betydningsfuld. Så der kan jeg ikke begynde at snakke om turene ned gennem Europa. Men jeg skal huske på, at det er det, der også bor i ham, så jeg ikke giver op.

'Laura Lundys model for børneinddragelse' - i daglig tale Lundy-modellen - er en pædagogisk metode, som er begyndt at være mere og mere udbredt i landets kommuner som model til at sikre inddragelse af udsatte børn og unge.

Lundy-modellen understreger, at der er fire dimensioner hvor det ene er det her med at få barnet i tale, men også at skabe en tillidsfuld relation. Barnet skal forstå, hvad det er for en kontekst, de taler ind i. Hvem træffer hvilke beslutninger? Hvem er det egentlig, der hører det, jeg siger? Hvem er det, der læser det? Hvilke rettigheder har jeg? Og så betyder det ikke så meget i virkeligheden, at man har kigget på nogle af de her inddragelsesundersøgelser. Det vigtige er ikke, om barnet får ret, eller man kan sige, at det bliver 100 procent, sådan som barnet har ønsket det. Det vigtige er, at barnet har en oplevelse af, at der faktisk er nogen, der oprigtigt har lyttet til, hvad det var, der var vigtigt for dem.

Det kræver jo, at vi er nysgerrige, og at vi voksne er nysgerrige sammen med den unge. At vi ikke dirigerer, hvad de skal og ikke skal, men undersøger det, de gør sammen med dem, fordi vi ved, at de unge til hver en tid gør det, de maksimalt kan i en given situation. Det vil sige, at hvis man hvis man ikke får anerkendelse for det, hvis man tværtimod får bebrejdelser for det. Hvordan skal man så? Hvordan skal man så finde sig selv? Fordi så bliver man jo defineret som værende forkert, og det er altså en svær position at udvikle sig konstruktivt fra.

Og hvis jeg skal give et helt konkret eksempel, så har jeg siddet med til sådan nogle møder i ungdomskriminalitetsnævnet. Det er i virkeligheden sådan et spøjst fora på den måde, at det er kommet samtidig med, at vi har haft fokus på hele det her inddragelse og barnets lov. Men man har organiseret de her nævnte møder på en måde, så man skal ind i retten, man skal ofte igennem en

metaldetektor, og man sidder ved et mødebord, hvor der sidder 10-12 mennesker. Rigtig mange af dem er mennesker, som barnet ikke har mødt før. Og der er det rigtig svært for et barn i virkeligheden at komme til orde. Ligesom jeg har hørt, når jeg har siddet og observeret de her møder, så kan barnet fortælle noget og så sidder der tre nævnsmedlemmer, og så siger de, å nikker de måske eller også så går de bare videre til noget andet. Så det her med at føle, at man er blevet hørt, handler jo også om, at der så bliver responderet på det, man har sagt i en form for dialog. Men det øjeblik man bare ligesom okay og så går videre til noget andet, så sidder barnet med en følelse af, at det jeg lige har fortalt det til, lagde du faktisk ikke særlig stor betydning.

Når du som børne-unge rådgiver eller kontaktperson opstarter et nyt samarbejde med et barn eller ungt menneske, så kan du risikere at motivationen her til at indgå et samarbejde kan ligge på et meget lavt sted. Det kan skyldes mistro til systemet på grund af tidligere dårlige oplevelser. Samtidig kan det være svært at åbne op, når man er vant til at færdes i hårde miljøer – og måske ikke tidligere har oplevet voksne, der oprigtigt lytter. For at opnå (denne) motivation så er det vigtigt at opbygge en stærk relation, hvor tillid og anerkendelse er nøgleingredienser.

Vores erfaring er at der er rigtig meget motivation iboende hver enkelt ung, i alle mennesker i virkeligheden. Og motivation kan jo komme til udtryk på mange forskellige måder, og vi kan undersøge det på rigtig mange forskellige måder. Ofte kan vi jo have en tendens til at interessere os for motiver, som på en eller anden måde er lettere at anerkende i samfundet generelt. Men når nu der kommer unge til os, som lever de her normbrydende liv, så er vi jo nødt til at interessere os for det liv, de lever i højere grad end prøver at presse dem til at skulle leve et andet liv. Og det vil også sige, at når der kommer unge med kriminalitets baggrund eller med erfaringer fra det kriminelle miljø, så er det jo det, vi skal være nysgerrige på. Hvad er værdierne værd? Hvad er det, de får med sig? Hvad er det, de søger? Hvad er det, de bidrager med? Hvad er det de, hvad er det for en identitet? Hvad ligger der i den? Nogle af de unge, vi møder, som ikke kan passe et arbejde, et almindeligt arbejde, som ikke kan passe en skole, som ikke passer ind der, e kan faktisk godt måske være på arbejde 8 timer i det kriminelle miljø og møde på alle mulige tidspunkter af døgnet. Og det er jo en kompetence at have. Og det er jo også en motivation at have. Så det handler jo om at finde styrkerne i det, de gør, frem for at anklage dem. Hele tiden lede efter noget, de skal kunne i en kontekst, som de ikke befinder sig godt i.

Et af de vigtigste redskaber for Henrik i arbejdet med den unges motivation det er at arbejde med personens indre styring.

Altså indre styring det er jo en opbygning af, at vi kan korrigere eller hjælpe os selv i situationer, hvor vi bliver pressede, hjælpe os selv til at håndtere dem på en måde, så vi ikke, hvad skal vi sige, så vi ikke gør situationen sværere for os selv. Det kræver jo, at vi er nysgerrige, og at vi voksne er nysgerrige sammen med den unge. At vi ikke dirigerer, hvad de skal og ikke skal, men undersøger

det, de gør sammen med dem. Fordi vi ved, at de unge til hver en tid gør det, de maksimalt kan i en given situation. Det vil sige, at hvis man hvis man ikke får anerkendelse for det, hvis man tværtimod får bebrejdelser for det. Hvordan skal man så, hvordan skal man så finde sig selv? Fordi så bliver man jo defineret som værende forkert, og det er altså en svær position at udvikle sig konstruktivt. Vi er overbeviste om og al vores erfaring siger, at vejen til indre styring er at undgå straf og belønning. Ofte kommer belønning jo efter noget handling. Man kan sige vi har måske mere en filosofi om, at jeg vil hellere kalde det forkæle på forhånd, altså gøre noget der er fedt, Noget der er noget, der er rart. Altså sådan så den her dreng, når han er i krise, når hele verden ramler, så kommer han. Det, jeg oplever, det bliver der ikke stillet spørgsmålstejn ved, min fortælling bliver der ikke stillet spørgsmålstejn ved. Samtidig med at man så får lidt mad og måske et spil backgammon eller et spil kort eller går en tur eller drikker en sodavand, eller hvad pokker det nu kan være. Men det her med at få varme, både materiel varme, men i virkeligheden også lidt menneskelig varme.

Nogle af de eksempler jeg har, når jeg har interviewet børn og unge om, hvorfor de rigtig godt kunne lide deres sagsbehandler eller det er jo det unge kalder myndighedssagsbehandler, så er det sådan noget som at de har haft dem i lang tid. Det kan også være en for nylig, der sagde jamen, det er rigtig rart for mig, at hun kender hele min familie, og hun har været der i rigtig mange år. Så kan det også godt være sådan noget som, at man går lidt ud over den der rolle, og måske også at man får en fornemmelse af, at det ikke bare er et arbejde. Jeg er ikke bare et arbejde for dig. Der var et barn, der for eksempel havde givet et eksempel på, at han havde fået en bamse. Der er også et barn, der har givet et eksempel på, at sagsbehandler jeg tror syv gange anbragte hende på sikret institution. Og som hun sagde: Altså, jeg hadede hende, og hun var en kost, men hun var der hver eneste gang og var med til at hente mig. Hun var med til, at jeg blev anbragt. Hun kom ud og besøgte mig. Og hun gjorde alt, hvad hun kunne for at være der for mig. Så på den måde kan den tillidsfulde relation kan rumme ret meget. Den kan også godt rumme en tvang, hvis bare man har en fornemmelse af, at det er en oprigtig omsorg, der ligger i det, der bliver gjort.

Grundlæggende set kan man jo sige, at de har brug for fuldstændig det samme, som alle andre unge eller andre mennesker har brug for, og det er at blive anerkendt og værdsat og føle sig betydningsfuld og få en position hvor, hvor det de kommer med er godt nok og er velkomment og er værdsat. Og så skal jeg have opmærksomheden på det her med virkelig at være ægte i min interesse for den unge. Det må ikke være en teknik. Vi har ikke et spørgeskema, vi går igennem. Det er i relationen. Det er intuitionen. Det er hvad er vores? Hvad kan vi i dag? Måske kan vi ikke så meget i dag, som vi kunne i går. Måske kan vi lidt mere i morgen igen. Måske er det min kollega, der i virkeligheden bedst kan lige nu, fordi af en eller anden grund, så får jeg gjort et eller andet, som gør den unge utilpas. Altså det der med hele tiden at have en en bevidsthed om, at jeg kan bidrage til både roen og utrygheden, alt efter hvordan jeg agerer.

Det at opbygge en stærk relation hvor inddragelse og motivation er i fokus – gælder ikke kun overfor barnet eller den unge – men også dennes forældre.

De skal og må jo nødvendigvis spille en central rolle. Altså lige så central en rolle som som barnets perspektiv, så er forældrene jo de omsorgspersoner, der vil være i barnets liv hele vejen igennem. Og lige så meget vi kunne ønske os, at vi kunne gå ind og erstatte eller supplere, så er det jo langt fra tilfældet altid. Anbragte børn klarer sig ikke særlig godt, så det er fuldstændig afgørende, at forældrene bliver ved med at være en tæt del af enhver form for indsats. Om det er en anbringelse eller hvad det er. Så at styrke relationen, løser op for konflikter, lave solide planer for, hvordan de her børn og forældre kommer til at få en god relation. Det er jo fuldstændig afgørende for, at de også på den lange bane klarer sig godt. De er jo rigtig tit en vigtig brik i også at styrke barnets motivation for en indsats. Så det øjeblik, at forældrene kan samarbejde og kan bakke op om og kan byde ind i forhold til at understøtte om det er en anbringelse eller om det er en støttekontaktperson, så vil det alt andet lige være med til at kunne styrke barnets motivation og tro på, at det her er, det er noget, der er godt for mig.

For børn og unge med alvorlige kriminalitetsproblematikker er der rigtig mange møder med forskellige instanser og fagprofessionelle. Her er det vigtigt at du som børne- og ungerådgiver eller kontaktperson har fokus på samarbejdet på tværs, så du sikrer den bedst mulige proces for barnet eller den unge. Og her er det også vigtigt at have fokus på at holde kontakten med personen - også selvom denne fx er placeret på en sikret institution.

Man kan sige, at jo mere komplekse disse sager vil være, jo flere sektorer og myndigheder og instanser vil være inde over. Og der er det jo bare, der er en tovholder i det der projekt. Og det er myndighedssagsbehandler. Og det jeg ser, især med dem der kommer på sikret institution er at der kan godt være en tendens til, at de her børn bliver lidt parkeret. At man at man tænker, at nu er der nogle andre der tager over. I hvert fald i en periode. Og så er det først de der 14 dage inden at det udløber sådan en anbringelse, eller at de skal videre, at man sådan rigtig får rykket på, nå ja der var også noget med noget skolegang, og der var også noget med noget misbrugsbehandling, så det er jo den der koordinerende rolle og det her med at få orienteret og få holdt møder i god tid og sådan set også blive den der tovholder for at barnet har en fornemmelse af, at der faktisk er nogen, der har styr på det her.

Den unge mand bliver flere gange dømt til ophold på sikrede institutioner. Under disse ophold holder Henrik Wiegman og hans kollega dog kontakten og besøger den unge flere gange.

Besøgene er jo dels fordi, at det er ægte, at vi interesserer os for ham. Det er ikke for sjov, eller det er ikke et professionelt game. Det er faktisk også et menneskeligt element, at det bliver de unge bliver betydningsfulde. Så vi er ikke ligeglade med dem. Altså de kan jo vælge os fra. Men, men de

skal vide, at vi gerne vil dem. Og vi ved jo, at uanset hvad det er for en tid, der er i sikret institution eller lukkede institutioner, så vil den tid jo være ovre på et tidspunkt. Og så skal der jo også være nogen, som vil den unge og kan arbejde videre med den unge.

Nu har jeg også lige været ude og interviewe unge, som skal videre fra en sikret anbringelse, og ud over at jeg bliver ramt af hvor meget de sidder i sådan nogle ventepositioner, hvor de faktisk ikke aner om det er om en uge, eller om det er om en måned, og hvad skal de videre til? Og de sidder faktisk bare og venter på, at nogen skal træffe afgørelser om det ene eller det andet eller tredje. Så det der med en stærk koordinerende funktion, hvor alle ved hvem er det, der skal ringes til, og hvor er det, vi skal sende informationer hen? Det er jo en fuldstændig afgørende rolle at have som myndighedssagsbehandler, altså det man kan misse, hvis man ikke får lavet sådan nogen sammenhængende forløb. Det er jo i virkeligheden, at man mister den unges motivation. Fordi hvis den unge får en fornemmelse af, at de voksne har ikke styr på det. Og nu har de syntes, det var så vigtigt, at jeg skulle gå i skole i tre måneder, og jeg har været oppe hver eneste dag, og nu bliver jeg så anbragt et sted, hvor jeg ikke skal gå i skole de næste tre uger, fordi det ikke er blevet kørt i stilling, så bliver vi utroværdige, og så og så mister den unge motivationen. I værste fald, så kan de jo sidde og kede sig, eller de kan løbe væk, eller de kan lave ballade eller. Så hvem betaler den store pris for, at de voksne ikke kan finde ud af at koordinere og samarbejde? Det gør barnet hver eneste gang.

Når du skal sikre en tryk og god proces for børn og unge med alvorlige kriminalitetsproblematikker, så er inddragelse og motivation altså altafgørende for at lykkes. For socialarbejder Henrik Wiegman handler det først og fremmest om at skabe den stærke relation.

Jeg tror, at det første det første skridt til det her med at lykkes med inddragelse og motivation er at vise en ægte nysgerrighed på det liv, den unge lever lige nu. Og når jeg siger lige nu, så er det fordi den unge har ikke nødvendigvis brug for at skulle remse hele sin livsbane op med alt, hvad der er sket. Så hvis vi ikke arbejder på at skabe den relation, hvor vi tør være sammen med det liv, den unge lever og jeg tror faktisk, det handler rigtig meget om at turde, fordi det er jo risikovillige, så vil man betragte det, og nogle gange yderst risikovillige, og det kan jo både være i forhold til det kriminelle liv, men det kan også være i forhold til brug af rusmidler og stoffer. Så turde være sammen med dem i det liv, de lever, og blive klogere sammen med dem på det liv, de vælger.

Nu er det jo svært at måle på, fordi både inddragelse og motivation er nogle luftige størrelser, så vi kan jo bare have en indikation på, at når vi lykkes med at få sat nogle indsætter i gang, som barnet er motiveret for, jamen så kommer der også en mere positiv effekt af det. Altså anbringelserne er mere, har ikke den samme risiko for rømning eller det, at de løber væk eller sammenbrud. Så det ved vi også fra behandlingen, det er godt nok i mere terapissammenhæng, men der ved man også, at motivationen er fuldstændig afgørende for, at behandlingen har effekt. Og jeg tænker ikke, at socialt

arbejde er så meget anderledes. Der er også forskel på, hvad det er, hvorfor det er vigtigt, om man har med et 8 eller 10-årigt barn i forhold til inddragelse, eller om det er de her 15, 16, eller 17 årige. Fordi når man er sent i de ungdomsår, så skal man lige om lidt kunne klare rigtig meget selv. Og de her børn går fra at være temmelig håndholdt i børnesystemet til at være meget overladt til sig selv i voksensystemet. Og inddragelse handler også om at kunne træde ind i nogle beslutningsprocesser. Kunne have en mening om ting, kunne tage ansvar eller i hvert fald medansvar for, hvad der skal ske. Så hvis vi har pakket dem ind i at tage beslutninger for dem stort set hele deres ungdomsliv, så er det ikke svært at forestille sig, hvad der sker, når de fylder 18 og skal til at håndtere en masse svære livssituationer til sig selv som voksen.

Noget af det, jeg vil anbefale, det er virkelig at holde sine egne ambitioner lidt i baggrunden. Ikke have alt muligt man vil med den unge. Men jeg har jo det her med, at man skal lave handleplaner som børne- og ungerådgiver, og for os som er kontaktpersoner eller arbejder i det man så kalder udfører i institutionerne, er det jo rigtig vigtigt, at sammen med den unge at kunne arbejde sammen med de her myndighedsfolk i forhold til hvad vil en handleplan, altså hvordan kan man forstå den, så den bidrager til det her med at styrke en indre udvikling? Altså, man kan sige, hvis man som ungerådgiver hører den unge sige jeg vil rigtig gerne gå i skole, så skal de ikke mødes med jamen, hvorfor gør du det så ikke? Så skal de mødes med en nysgerrighed på hvad ligger der i det? Og det kan godt være, at den unge gør alt muligt, som peger i en helt anden retning, fordi de aldrig kommer der, eller fordi de laver kriminalitet, eller hvad det nu kan være, men hold hold fast i det i sit baghoved, i sit bagkatalog, når man er sammen med den unge, at den her skole, vil han hun rigtig gerne.

Det der handler om relationsarbejdet i myndighedssagsbehandling, det må ikke forsvinde. Og især må det ikke forsvinde i forhold til dem, som er allermost udsatte. Vi kan godt have en tendens til at tænke, at det der myndighedsarbejde det handler om at træffe beslutninger. Det handler om lovgivning. Man sidder inde på forvaltningen, og så er det så nogle andre, der ligesom danner relationer og skaber tillidsfulde relationer til børnene. Men jo mere udsatte de her børn er, jo vigtigere er det, at man får etableret den langvarige relation, som er båret af både et solidt kendskab til barnet og en tillid, der går begge veje. Altså en tillid til barnet, men også at barnet har tillid til børne- og ungerådgiver. Det er jo vigtigt, fordi barnet kommer ikke til orde, hvis ikke barnet har tillid til børne og unge rådgiveren. Så hvis barnets perspektiv skal med ind i beslutningerne, hvis barnet skal være motiveret. Og børnene er jo ekstremt afhængige af, at børne- og ungerådgiverne forstår deres hele livssituation.

For drengen fra De unges hus bød ungdomslivet på flere udfordringer end for gennemsnittet. Vejen gik forbi flere ophold på sikrede institutioner og senere en tur i fængsel. Men han bevarede

drømmen om det frie liv. Det blev ikke til en tur igennem Europa, men til gengæld en tur på de syv verdenshave.

I dag er han, han har taget en uddannelse med skoleskibet Danmark, som jo igen er det her meget faste. Der er simpelthen tid på, hvornår man gør hvad. Og der er ikke så mange svinkeærinder, og han havde en fantastisk tid der. Der er også et kæmpe fællesskab, og han har lagt man kan sige det der kriminelle rocker- og bandeliv bag sig, og det har han så brugt til at komme ud og sejle for at få noget søfartserfaring, som man skal for at vedligeholde de her papirer, som der nu er. Og så var han på vej op i oppe ved de store søer op til de store søer i Sverige, hvor de skulle igennem sluserne og så snakkede vi om sluser, han havde været igennem før, og så lovede han, når han var igennem, så sende mig en lille, en lille film, nogle billeder fra det her storslåede, altså den her oplevelse af at være i de der kæmpe sluser. Det er jo skidehyggeligt.

Du kan få mere information og gode råd til indsatser målrettet børn og unge med alvorlige kriminalitetsproblematikker på Social og Boligstyrelsens hjemmeside sbst.dk.

Her kan du downloade anbefalinger og oversigt over forløb samt vidensgrundlaget, som den her podcastserie er inspireret af.

Et andet godt sted at søge inspiration er på hjemmesiden social.dk.

Hvis du har brug for specialiseret rådgivning om børn og unge med alvorlige kriminalitetsproblematikker kan du kontakte VISO, læs mere på sbst.dk

Lyt også til de øvrige episoder i podcastserien, som fokuserer på hhv. RNR-principperne og 'skole og uddannelse'.

Podcasten er produceret af Kontekst og Lyd, Mit navn er Mads Christian Heede.

Tak fordi du lytter med.